

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/154379,Szczurami-Tobruku-ich-zwali-trwala-przyjazn-australijsko-polska-27-listopada-2021.html>
2022-05-23, 14:23

„Szczurami Tobruku ich zwali...” - trwała przyjaźń australijsko-polska - 27 listopada 2021

W 80. rocznicę obrony twierdzy Tobruk zapraszamy do uczestnictwa on-line w anglojęzycznym panelu. Dyskusję rozpocznie wprowadzenie prezesa IPN dr. Karola Nawrockiego.

Shrine of Remembrance, we współpracy z Instytutem Pamięci Narodowej, zaprezentuje w 80. rocznicę oblężenia twierdzy Tobruk debatę online upamiętniającą trwałą spuściznę australijskich i polskich „Szczurów Tobruku”.

W debacie na temat wspólnych doświadczeń Australijczyków i Polaków w wojennym Tobruku i w powojennej Australii wezmą udział dr Mark Johnston, prof. Marek Wierzbicki i Lucyna Artymiuk.

Debata – skierowana jedynie do odbiorców anglojęzycznych – będzie transmitowana na żywo na kanałach Shrine of Remembrance oraz na anglojęzycznym kanale IPN na Facebooku [@ipngovpleng](https://www.facebook.com/ipngovpleng) w **sobotę 27 listopada 2021 roku o godz. 9:00 czasu polskiego**. W późniejszym terminie nagranie konferencji zostanie umieszczone także na kanale IPNtv.

[Dołącz do wydarzenia na Facebooku](#)

Między kwietniem a listopadem 1941 r. potężna włosko-niemiecka armia oblegała w libijskiej twierdzy Tobruk 14 000 Australijczyków. Żołnierze, którym wydano rozkaz utrzymania Tobruku przez osiem tygodni, bronili się pięć miesięcy. Proniemiecki propagandysta i prezenter radiowy Lord Haw Haw (William Joyce) określił obrońców jako „szczury” – którą to zniewagę uznali za swoje chlubne miano.

Wyczerpane oddziały australijskie między sierpniem a listopadem 1941 r. były stopniowo wycofywane z Tobruku, zaś ich miejsce w okopach zajmowały inne jednostki, w tym Samodzielna Brygada Strzelców Karpackich, złożona z żołnierzy, którzy opuścili Polskę po jej podboju w 1939 r. przez Rzeszę Niemiecką i Związek Sowiecki. To Polacy ostatecznie zakończyli oblężenie, zdobywając Acromę i dołączając do brytyjskiej 8. Armii. W uznaniu tego wyczynu, Australijczycy podzielili się z nimi swoim najbardziej zaszczytnym tytułem; odtąd również Karpaczczyki mieli nosić miano „Szczurów Tobruku”.

W latach 1947-1948 australijscy weterani z Tobruku wsparli imigrację 1500 polskich żołnierzy, których powrót do ojczyzny uniemożliwiła sowiecka okupacja.

Informacje o prelegentach:

Dr Mark Johnston jest jednym z czołowych australijskich autorytetów naukowych badających dzieje II wojny światowej, i autorem ponad dziesięciu książek, w tym „The Magnificent 9th: An Illustrated History Of The 9th Division 1940-46” oraz „An Australian Band of Brothers”, na temat Kompanii Don z 2/43 batalionu, walczącego w Tobruku, El Alamein i na Nowej Gwinei. Mark Johnston kieruje Instytutem Historii, Polityki i Filozofii w Scotch College w Melbourne.

Prof. Marek Wierzbicki to polski historyk i politolog, główny specjalista w Instytucie Pamięci Narodowej oraz wykładowca Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego (Wydział Nauk Społecznych). Jego zainteresowania badawcze obejmują m.in. relacje pomiędzy władzą i społeczeństwem w PRL, stosunki etniczne w Polsce i Europie Wschodniej pod sowiecką okupacją (1939-1941), dzieje polskiej emigracji politycznej po 1945 r., w tym dzieje wojskowych i cywilnych uchodźców czasu wojny, historię społeczną XX wieku, oraz rolę i mentalność młodzieży, zarówno w Europie Wschodniej, jak i Zachodniej w okresie zimnej wojny (1947-1991). W swoim naukowym dorobku ma, między innymi, biografię Zygmunta Szadkowskiego, jednego z polskich „Szczurów Tobruku”, który po II wojnie światowej znalazł się w gronie przywódców polskiej emigracji politycznej.

Lucyna Artymiuk jest polską Australijką w drugim pokoleniu, córką polskiego lotnika, który przybył na antypody w 1948 roku, i doktorantką historii na Uniwersytecie w Melbourne. Tematem jej pracy doktorskiej jest imigracja polskich żołnierzy do Australii w latach 1947-1948; jej analiza tego wyjątkowego programu jest o tyle znacząca, że nie był on wcześniej badany, zaś przyjęcie 1500 polskich wojskowych stało się papierkiem lakmusowym realizacji masowej imigracji niebrytyjskich przesiedleńców z obozów Europy Zachodniej w okresie powojennym. Lucyna Artymiuk od 30 lat jest wybitną postacią Polonii

australijskiej, a obecnie pełni funkcję p.o. prezesa Muzeum i Archiwów Polskich w Australii. Ostatnio wydała biografię swojego ojca „Z Polski dokądkolwiek”, współtworzyła wystawę poświęconą polskim żołnierzom na emigracji „Cel podróży: Australia”, oraz napisała towarzyszącą jej broszurę. Badania Lucyny Artymiuk ocaliły od zapomnienia historię powojennych relacji łączących australijskie i polskie Szczury Tobruku, historię która w dużej mierze nigdy wcześniej nie została udokumentowana, lub też zdążyła zatrzeć się w zbiorowej pamięci społeczności polskich i australijskich weteranów.

Pliki do pobrania

[Program \(pdf, 469.93 KB\)](#)